

SAKSPROTOKOLL

Utvalg: Fylkesrådet
Møtedato: 29.09.2009
Utvalgssak: 187/09

Resultat: Innstilling vedtatt

Arkivsak: 06/2730-13
Tittel: NASJONALT DIGITALT UNIVERSITETSMUSEUM -
HØRINGSUTTALELSE

Behandling:
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kunnskapsdepartementet oppnevnte i september 2008 et utvalg for å utrede etablering av et Nasjonalt digitalt universitetsmuseum (NDU). Rapporten fra NDU - utvalget forelå på forsommeren 2009, og den bygger på de føringene som ble lagt i universitetsmuseums meldingen *Tingenes tale* (St. meld. nr. 15 (2007–2008)). Det het her at NDU skal være ”et internettbasert museum, bestående av digitalt materiale fra museer underlagt universitetene”, brukerne defineres som ”forskning, forvaltning og formidling”, og det slås fast at NDU skal ”stimulere til formidling innad i museene, mellom universitetsmuseene og mellom universitetsmuseene og museer som sådanne”.

Kunnskapsdepartementet ber høringsinstansene gi generelle kommentarer til utredningen, samt gi tilbakemelding på spesifikke spørsmål knyttet til forslag til NDUs mandat, organisering mv.

Fylkesrådet i Troms deler visjonen fra *Tingenes tale* om at universitetsmuseene bør være verdensledende på digitalisering innen sitt område. Denne ”best i verden”-visjonen blir i utredningen kalt *Fyrtårnet NDU*, som skal utvikle felles samlingsdatabaser, utvikle felles digital formidlingsstrategi, samordne innsamling, digitalisering og kvalitetssikring av gjenstandsmaterialet og ”plassere universitetsmuseene som en viktig aktør i den digitale allmenningen”.

Utvalget foreslår at NDU skal være tilknyttet universitetsmuseene, og at det skal organiseres i samsvar med Universitets- og høyskolelovens § 1–4 (4) som et nasjonalt forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet, lokalisert ved en av institusjonene, men uten at denne ”institusjonens egne styringsorgan har ansvar for den faglige virksomheten”. I forslaget til mandat heter det videre at NDUs styre skal oppnevnes av Kunnskapsdepartementet (herunder ett medlem fra ABM - utvikling foreslått av Kultur- og kirke departementet) og Universitets- og høgskolerådets museumsutvalg, og at det dessuten skal ha ett ansatt - medlem.

Fylkesrådet støtter denne tilknytningen av NDU til universitetsmuseene, og viser til den uttalelsen Fylkestinget i Troms ga til høringen av NOU 2006:8 *Kunnskap for fellesskapet*, som dannet bakgrunn for stortingsmeldingen *Tingenes tale*: ”Fylkestinget anbefaler at disse museene fortsatt bør være organisert innenfor universitetene. Museene er med sine samlinger en uadskillelig del av universitetenes forskningsmiljøer, samtidig som museenes vitenskapelige kompetanse styrkes innenfor disse nettverkene”. Fylkesrådet mener at en organisering av NDU tilknyttet universitetsmuseene i henhold til Universitets- og høyskolelovens § 1–4 (4) ivaretar NDUs rolle i de samme nettverkene.

Fylkestinget i Troms hevdet i høringen til *Kunnskap for fellesskapet* at en slik tilknytning av universitetsmuseene til universitetene likevel ”ikke (må) hindre at universitetsmuseene kan inngå i tettere samarbeid og nettverksforbindelser med andre museer eller inngå i konsoliderte enheter”. I *Tingenes tale* blir det vist til slik ”nyskapende organisering av museene” bl.a. i Tromsø, og at en her vil sikre ”både universitetstilknytningen og tilknytningen til Kultur- og kirke departementets nasjonale museumsnettverk”.

Stortingsmeldingen slår også fast, under punktet om tiltak for styring, samarbeid og ledelse, at Kunnskapsdepartementet for å ”styrke samarbeidet mellom berørte myndigheter (vil) ta initiativ til et årlig møte mellom Kunnskapsdepartementet og departementer, direktorater og underliggende institusjoner som samarbeider med universitetsmuseene”. Kulturdepartementet (KKD) har på sin side behandlet det flerdepartementale museumslandskapet i meldingen *Framtidas museum* (St.meld. nr. 49 (2008–2009)), der departementet viser til de ”ulike kontaktflater” som det er mellom det nasjonale museumsnettverket med tilskudd fra KKD og de øvrige departementenes museumsenheter. I meldingen heter det at KKD ”ser positivt på at disse kontaktflatene utvikles med sikte på et best mulig samarbeid og god utnyttelse av ressursene til beste for hele museumssektoren i Norge”.

Sett på bakgrunn av disse signalene om samarbeid, kontaktflater, nettverksforbindelser og muligheter for flerdepartemental museumstilknytning, mener Fylkesrådet i Troms at NDU - utredningen ikke går langt nok i behandlingen av samarbeidsformer i det digitale museumslandskapet. Det hevdes riktignok at universitetsmuseene skal stimulere til formidling i hele museumssektoren, at ABM - institusjoner under KKD vil være ”viktige partnere”, og mer konkret at ”NDU og KulturIT (felles digital tjeneste for flere av ”KKD - museene”) vil ha felles interesse av å utvikle programvare”.

Kultur- og kirke departementet har for sin del i stortingsmeldingen *Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv* (St. meld. nr. 24 (2008–2009)) gått inn for større grad av digital samordning innenfor ABM - sektoren, bl.a. med utvikling av felles søketjeneste for arkiv, biblioteker og museer med utgangspunkt i Nasjonalbibliotekets fellessøk for bibliotekene. NDU - utvalget har behandlet denne meldinga, og forutsetter at NDU involveres i arbeidet med å finne løsninger for ”langtidsbevaring av den digitale kulturarven”.

Fylkesrådet i Troms mener at denne involveringen både må gjelde systemutvikling, bevaring og formidling. Ved etableringen av NDU bør det etter Fylkesrådet mening stilles som minimumskrav at det utvikles søketjenester som implementerer disse ABM - institusjonene, universitetsbibliotekene, det statlige arkivverket og NDU i en felles digital søke - og formidlingstjeneste. På denne måten vil en enda større del av den bevarte kulturarven stilles tilgjengelig for forskning, forvaltning og formidling – og på en felles plattform. Etter Fylkesrådets mening vil slik samordning være et viktig grep for å nå visjonen om å bli ”verdensledende” på dette området.

NDU - utvalget har behandlet lokaliseringa av NDU og tatt til orde for at ”sentralfunksjonene ... må være samlokaliserte”. Denne konklusjonen kommer på bakgrunn av utvalgets

gjennomgang av de digitale kulturarv - prosjektene i universitetslandskapet fra Dokumentasjonsprosjektet i 1991 til MUSIT i 2007 (universitetsmuseenes felles database-løsninger), samt tilgrensende digitale database - og formidlingsplattformer som Artsdatabanken, Askeladden (Riksantikvarens kulturminnedatabase), m.v. Utvalgets konklusjon er som en følge av dette at NDU bør etableres som en fortsettelse av MUSIT og legges til Universitetet i Oslo.

Fylkesrådet i Troms mener at utvalget i for liten grad har vurdert den kompetansen som er bygget opp gjennom digitale registrerings- og formidlingsprosjekter i tilgrensende institusjoner og ABM - sektoren for øvrig, og at utvalget derfor ikke har vurdert alternative steder for etablering av NDU. I Tromsø og i Troms fylke for øvrig finnes det allerede et godt utbygget kompetansenettverk for digital registrering og formidling av museumsrelaterte temaer - for eksempel *Registreringssentralen for historiske data* (opprettet i 1981 og har 13 faste stillinger), Tromsø Museums store fotodatabase, regionmuseenes mange digitaliseringsprosjekter og interaktive baser og formidlingsportalene *Norgesuniversitetet.no*, *utdanning.no* og *polarhistorie.no*. Faglig vil det derfor ikke være noe i veien for å legge dette til Troms og Tromsø.

Fylkesrådet er – basert på ovenstående - uenig i utvalgets konklusjon om å legge NDU til Universitetet i Oslo. Fylkesrådets konklusjon er at NDU bør legges til Universitetet i Tromsø.

Fylkesrådet finner det for øvrig naturlig å se sentralfunksjonen for det nye digitale nasjonalmuseet i sammenheng med etableringen av Nordområdemuseet i Tromsø. Det nye Nordområdemuseet vil være en spennende plattform for utvikling av digitale formidlingsverktøy i interaksjon med fagmiljøer over hele verden.

Utskrift sendt 29.09.09 til:

- Kulturetaten v/Oddvar Svendsen for oppfølging